

D'acord amb l'adaptació de les proves a causa de la pandèmia de COVID-19, les opcions A i B es fusionen. Per tant, a la primera part, l'alumne pot seleccionar lliurement un tema entre els quatre que es proposen; a la segona part, ha de fer un comentari, que pot triar entre els quatre que s'ofereixen; i a la tercera part, ha de respondre dues qüestions entre les vuit que es proposen.

OPCIÓ A

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa **un** (i només **un**) dels temes següents:

1. El sexenni democràtic (1868-1874). Concepte, característiques i etapes: la Revolució de 1868 i el Govern provisional (1868-70), la monarquia d'Amadeu de Savoia (1871-73) i la Primera República (1873-74).
2. La Dictadura de Primo de Rivera (1923-30): concepte, característiques i etapes: el Directori militar (1923-25), el Directori civil (1925-30) i el final de la dictadura (1930-31).

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions:

1. Quina era la situació de l'agricultura espanyola en els inicis de l'època contemporània? En què consistia, en concret, el problema de les terres amortitzades o en mans mortes?
2. Quines foren les dues mesures desamortitzadores adoptades durant el regnat d'Isabel II (1833-1868)? Explica, en concret, la desamortització a què fa referència aquest text i situa-la en el seu context històric. Indica quins objectius tenia la mesura, en què consistí i quin fou el seu balanç.

«EXPOSICIÓN A SM LA REINA GOBERNADORA

Señora: Vender la masa de bienes que han venido a ser propiedad de la nación no es tan sólo cumplir una promesa solemne y dar una garantía positiva a la deuda nacional por medio de una amortización exactamente igual al producto de las ventas; es abrir una fuente abundantísima de felicidad pública; vivificar una riqueza muerta; desobstruir los canales de la industria y de la circulación; apegar al país por el amor natural y vehemente a todo lo propio; ensanchar la patria, crear nuevos y firmes vínculos que ligen a ella; es, en fin, identificar con el trono excelso de Isabel II, símbolo del orden y de la libertad. No es, Señora, ni una fría especulación mercantil, ni una operación de crédito [...]; es un elemento de animación, de vida y de ventura para España. Es, si puedo explicarme así, el complemento de su resurrección política.

El decreto que voy a tener la honra de someter a la augusta aprobación de V.M. sobre la venta de bienes adquiridos ya por la nación, así como en su resultado material ha de producir el beneficio de minorar la fuerte suma de la deuda pública, es menester que en su tendencia, en su objeto y aun en los medios por donde aspire a aquel resultado, se encadene, se funde en la alta idea de crear una copiosa familia de propietarios, cuyos goces y cuya existencia se apoye principalmente en el triunfo completo de nuestras altas instituciones.»

(Desamortització de Mendizábal, *Gaceta de Madrid*. 21 de febrer de 1836).

Comentari 2: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions:

1. Dins quin context històric es va elaborar la Constitució espanyola de 1978 i quines foren les seves característiques essencials?
2. Explica, de manera més específica, el model territorial establert a Espanya arran de l'aprovació d'aquesta constitució. Al·ludeix, en particular, al cas de les illes Balears.

«Article 1. El poble de les illes Balears [...] es constitueix en comunitat autònoma, per accedir a l'autogovern, d'acord amb els principis i en el marc de la Constitució i del present Estatut, que és la seva norma institucional bàsica. La seva denominació és "Comunitat Autònoma de les Illes Balears".

Article 3. La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, té juntament amb la castellana el caràcter d'idioma oficial, i tothom té el dret de conèixer-la i fer-la servir [...].

Article 5. La Comunitat Autònoma articula l'organització territorial en illes i en municipis. Les institucions de govern de les illes són els Consells Insulars, i les dels municipis, els ajuntaments. »

(Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (1983) (fragments).

TERCERA PART (3 punts). Respon **dues** (i només **dues**) de les quatre qüestions següents:

1. Quines grans zones culturals hi havia a la península Ibèrica en produir-se la conquesta romana i com era la seva organització política i econòmica? Esmenta algun aspecte relacionat amb les Balears anteriors a la conquesta romana o amb la manera com es va produir aquesta conquesta.
2. Explica breument els principals canvis econòmics i socials que es produïren a Espanya al segle XVIII. Esmenta'n algun aspecte relacionat amb les illes Balears.
3. Explica breument les característiques dels corrents migratoris a l'Espanya del segle XIX i primer terç del XX. Esmenta'n algun aspecte relatiu a les illes Balears.
4. Quines foren les principals característiques de l'evolució política espanyola entre 1982 i 2016? Esmenta els noms dels presidents del Govern espanyol que hi va haver en aquest període i indica entre parèntesis a quin partit pertanyia cada un d'ells i durant quins anys ocupà el càrrec.

OPCIÓ B

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa **un** (i només **un**) dels temes següents:

1. El regnat de Ferran VII (1814-33). Concepte i etapes: restauració de l'absolutisme (1814-20), Trienni Liberal (1820-23) i Dècada Ominosa o Dècada Absolutista (1823-33).
2. El règim franquista: concepte i característiques. Suports i actituds socials. Les «famílies» del règim.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions:

1. Explica breument el concepte de Segona República.
2. Quines foren les principals característiques de la Constitució espanyola de 1931?
3. Quines novetats establí aquesta constitució respecte a les relacions de gènere?
4. Quins arguments s'utilitzaren entorn de la qüestió del sufragi femení? Quina era la posició, en concret, de Clara Campoamor?

«Señores diputados: se está haciendo una constitución de tipo democrático, por un pueblo que tiene escrito como lema principal, en lo que yo llamo el arco del triunfo de su República, el respeto profundo a los principios democráticos [...] Yo no creo, no puedo creer, que la mujer sea un peligro para la República, porque yo he visto a la mujer reaccionar frente a la Dictadura y con la República [...]. Resolved lo que queráis, pero afrontando la responsabilidad de dar entrada a esa mitad del género humano en la política, para que la política sea cosa de dos, porque sólo hay una cosa que un sexo solo pueda: alumbrar, las demás las hacemos todos en común, y no podéis venir aquí vosotros a legislar, a votar impuestos, a decir deberes, a legislar sobre la raza humana, sobre la mujer y sobre el hijo, aislados, fuera de nosotras [...]. Respecto a la serie de afirmaciones que se han hecho esta tarde contra el voto de la mujer, he de decir, con toda consideración, que no están apoyadas en la realidad [...] ¿quién protestó y se levantó en Zaragoza cuando la guerra de Cuba más que las mujeres? ¿Quién nutrió la manifestación pro responsabilidades del Ateneo, con motivo del desastre de Annual, más que las mujeres, que iban en mayor número que los hombres? [...]. No cometáis, señores diputados, ese error político de gravísimas consecuencias. Salvad a la República, ayudad a la República atrayéndoos y sumándoos esa fuerza que espera ansiosa el momento de su redención». (*Diari de Sessions de les Corts Constituents*. Intervenció de Clara Campoamor en les sessions de 30 de setembre i 1 d'octubre de 1931).

Comentari 2: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions:

1. Defineix breument la Guerra Civil espanyola i explica com i per què es va iniciar.
2. Assenyala les característiques que presentava la primera fase de la guerra (fase miliciana o «guerra de les columnes»).
3. Com va afectar la Guerra Civil a les illes Balears? Interpreta la informació aportada pel text objecte de comentari.

«Tengo el orgullo de decir que nuestra columna, integrada por todas las representaciones de las instituciones armadas fieles a la República, de las de todos los partidos del Frente Popular español, de sus clases vivas, intelectuales, profesionales y obreras; jóvenes, mujeres y hombres, militares de carrera y milicianos de idea, fue la unificación del pensamiento político de la España republicana y liberal, y con ella logramos hacer lo que ninguna llevó a cabo en otros frentes de la península: avanzar diariamente, jamás retroceder, pese a las numerosas dificultades, materiales y morales, consciente e inconscientemente preparadas. Fue la columna de Baleares la única que conquistó de verdad, en una forma positiva, clara y patente tierras para la República, y liberó mayor número de ciudades y ciudadanos que otra alguna y eso se debió al espíritu de que estaba impregnada.- Varias islas cayeron en nuestro poder, cientos de pueblos y villas; arrancamos a miles de compatriotas fuera de las garras del fascismo asesino; fue, sin duda alguna, el triunfo más rotundo de las armas republicanas en su guerra nacional revolucionaria de liberación.- El honor de haber sido la única que conquistara los kilómetros por centenares, al empuje bravío de su entusiasmo y valor militar, debe en su mayor parte la Columna de Baleares su inmensa popularidad, no ya sólo en España, sino en todo el Mundo». (fragment d'Alberto Bayo, *Mi desembarco en Mallorca (de la guerra civil española)*, Miquel Font Editor, Palma, 1987. 1a edició publicada a Mèxic el 1944).

TERCERA PART (3 punts). Respon **dues** (i només **dues**) de les quatre qüestions següents:

1. Defineix breument al-Àndalus, esmenta les etapes de la seva evolució política i assenyala alguns exemples dels canvis econòmics, socials i culturals introduïts pels musulmans a la península Ibèrica i a les illes Balears.
2. Quines foren les causes i conseqüències principals del «descobriment d'Amèrica»?
3. Quines característiques presentava el ferrocarril a l'Espanya del segle XIX?
4. Elabora un esquema amb les grans etapes dins l'evolució econòmica d'Espanya durant la dictadura franquista, tot esmentant algun aspecte relatiu a les illes Balears.